

Служба „Преса и
информация“

Съд на Европейския съюз
ПРЕССЪОБЩЕНИЕ № 14/13

Люксембург, 21 февруари 2013 г.

Заключение на генералния адвокат по съединени дела
C-523/11 и C-585/11

Laurence Prinz/Region Hannover
Philipp Seeberger/Studentenwerk Heidelberg

Според генералния адвокат Sharpston е налице ограничаване на правото на свободно движение на гражданите на ЕС, когато финансирането за целия срок на следването в чужбина е поставено в зависимост от условието за непрекъснато пребиваване в продължение на три години на територията на предоставящата финансирането държава членка непосредствено преди започването на следването

Генералният адвокат Sharpston счита освен това, че за националните юрисдикции би било полезно Съдът да разясни съдебната си практика по въпроса какви цели могат да обосноват ограничаването на правото на свободно движение вследствие на правилото за трите години

В Германия учащи, които са граждани на ЕС, могат да кандидатстват за финансиране на тяхното следване в друга държава членка. За да получат финансиране за целия срок на следването си в чужбина, те трябва да докажат, че са пребивавали непрекъснато в Германия в продължение на три години непосредствено преди да започнат да следват. В противен случай могат да получат финансиране само за първата година от следването си или — ако следват в Германия — за целия му срок. Правилото за трите години е наложено, за да се предотврати рискът от прекомерна финансова тежест, която би могла да се отрази на общия размер на помощите, които могат да се отпускат („икономическа цел“), както и за да се идентифицират лицата, интегрирани в германското общество, а също и за да се гарантира, че финансиране се предоставя на онези учащи, които е най-вероятно да се завърнат в Германия след завършване на образованието си и там да дадат своя принос за германското общество („социална цел“).

Две германски юрисдикции са отправили до Съда запитване дали правото на ЕС — по-специално разпоредбите относно гражданството на ЕС и свободата на движение на гражданите на ЕС — допуска държава членка да постави финансирането на следването в чужбина в зависимост от изискване за пребиваване като правилото за трите години.

Германските юрисдикции са сезирани със спорове, страни по които са двама германски учащи, на които е отказано финансиране (за целия срок) на следването им — съответно в Нидерландия и Испания. Laurence Prinz е родена в Германия и живее няколко години с родителите си в Тунис, преди да завърши средното си образование в Германия. През есента на 2009 г. тя започва да следва бизнес мениджмънт в университета „Еразъм“ в Ротердам. Тъй като не отговаря на изискването за пребиваване в продължение на три години, ѝ е предоставено финансиране само за първата година от следването ѝ. Philipp Seeberger също е роден в Германия и живее няколко години в Испания с родителите си, преди да се завърне в Германия. Той започва да следва икономика в Университета на Балеарските острови в Палма да Майорка през есента на 2009 г. Тъй като не може да докаже, че е пребивавал в Германия в продължение на три години, преди да започне следването си, му е отказано финансиране.

Генералният адвокат Е. Sharpston отбелязва, че правото на ЕС не задължава държавите членки да предоставят финансиране за следване нито на своя територия, нито в чужбина. Ако предоставят финансиране обаче, то трябва да е в съответствие с правото на ЕС — като

например правото на гражданите на ЕС да се движат и пребивават свободно на територията на държавите членки. Тя стига до заключението, че **правилото за трите години представлява ограничение на правото на свободно движение на гражданите на ЕС**. Поради самото си естество това изискване за пребиваване може да възпре гражданин на ЕС да упражни правото си да се премести в друга държава членка и да продължи средното си образование там, преди да кандидатства за финансиране на висшето си образование („възпиращ ефект“). Освен това то поставя в неблагоприятно положение всеки гражданин на ЕС, който вече е упражнил правото си на свободно движение, преди да кандидатства за финансиране.

Макар подобно ограничение по принцип може да бъде обосновано с оглед на **икономическата цел** да се избегне прекомерната тежест, която би могла да се отрази на общия размер на помощите,¹ не е **достатъчно** държавата членка **само да твърди**, че с мярката се преследва **такава цел**, и нищо повече. Държавата членка трябва по-скоро да оцени действителните или потенциалните рискове, произтичащи от предоставянето на определени форми на финансиране. Въз основа на тази оценка тя може впоследствие да определи какво би представлявало прекомерна финансова тежест и да установи мерки с цел избягване или ограничаване на риска от възникването ѝ. Поради това според генералния адвокат самият факт, че през 2008 г. приблизително един милион германски граждани са живели в други държави членки, не доказва нищо по отношение на наличието на действителен или потенциален риск от прекомерна финансова тежест, ако бъде премахнато изискването за пребиваване във връзка с финансирането на учащи.

Според генералния адвокат Sharpston дали правилото за трите години е подходящо за постигането на икономическата цел зависи от обстоятелството дали неговото прилагане води до ограничаване на риска до разумна степен. А дали правилото е пропорционално спрямо целта зависи от това то да не налага по-голямо ограничение от необходимото за свеждането на финансовата тежест до разумни граници. За да направят тази оценка, националните юрисдикции е необходимо да знаят i) какво се смята за прекомерна финансова тежест, и ii) какво е прогнозното количествено отражение на правилото за трите години върху тази тежест.

По отношение на довода, че финансиране следва да се предоставя само на учащи, които показват определена степен на интеграция в обществото („**целта за интеграция**“), генералният адвокат Sharpston тълкува досегашната съдебна практика² в смисъл, че изискването за определена степен на интеграция **не представлява самостоятелна легитимна цел, а по-скоро средство за предотвратяване на прекомерна финансова тежест**. Тя обаче не изключва възможността за различно тълкуване на съдебната практика и приканва Съдът да разясни своята практика в това отношение.

В случай че целта за интеграция се приеме за отделна легитимна цел, която е независима от икономическата цел, генералният адвокат Sharpston приема, че правилото за трите години е **prima facie подходящо** средство за нейното постигане. Тя обаче счита, че правилото е по-ограничително от необходимото, поради което не е пропорционално. **Правилото за трите години е твърде стриктно. То поражда риск да бъде отказано финансиране на учащи, които макар да не са пребивавали непрекъснато в Германия в продължение на три години непосредствено преди да започнат да следват в чужбина, все пак са свързани в достатъчна степен с германското общество** поради германското си гражданство, пребиваването си, училищното си образование или заетостта си в страната, езиковите си умения, семейните си и други социални или икономически връзки, или други обстоятелства, които могат да демонстрират тази връзка.

Без да препоръчва конкретно не толкова ограничително правило, генералният адвокат Sharpston споменава възможността пребиваването да се използва като основно или

¹ Вж. Решение от 15 март 2005 г. по дело *Bidar*, [C-209/03](#), както и прессъобщение [№ 25/05](#), и Решение от 23 октомври 2007 г. по съединени дела *Morgan и Bucher* [C-11/06](#) и [C-12/06](#), и прессъобщение [№ 77/07](#).

² Вж. бележка под линия 1.

обичайно средство за доказване на необходимата степен на интеграция, без да се изключва възможността кандидатът или органът да привеждат факти, от които е видно наличието (или липсата) на действително съществуваща връзка. Подобно правило би било по-прозрачно и ефективно, отколкото правилото, съгласно което е необходимо да се подлагат на преценка индивидуалните обстоятелства във всеки случай, но не толкова ограничително, колкото правилото за трите години.

Накрая, по отношение на **социалната цел** да се предоставя финансиране само на учащи, които след следването си в чужбина действително биха станали част от работната сила в Германия или биха се вписали по друг начин в икономиката и обществото ѝ, генералният адвокат Sharpston приема, че тази цел може да обоснове правилото за трите години. Тя обаче не е убедена, че е налице явна връзка между мястото, където учащите пребивават, преди да учат в чужбина, и мястото, където ще пребивават и работят след завършването си. Поради това тя изразява съмнение дали правилото е подходящо за постигането на социалната цел. Освен това правилото е **непропорционално**, тъй като е прекалено едностранчиво. В това отношение генералният адвокат не е убедена, че пребиваването в миналото в дадена държава членка може да се използва като единствен критерий, за да се предвиди къде ще живее лицето в бъдеще, след като то междувременно е пребивавало в друга държава членка.³

Поради това генералният адвокат Sharpston предлага на Съда да отговори, че **разпоредбите относно гражданството на ЕС и свободата на движение на гражданите на ЕС не допускат държава членка да постави помощ за обучение, предоставяна за посещаване на учебно заведение в чужбина за целия срок на следването, в зависимост от изпълнението на условие, изискващо всеки гражданин на ЕС, включително неин собствен гражданин, да е пребивавал на територията ѝ непрекъснато в продължение на три години непосредствено преди началото на следването си в чужбина.**

ЗАБЕЛЕЖКА: Заключение на генералния адвокат не обвързва Съда. Задачата на генералните адвокати е да предложат на Съда, при пълна независимост, правно разрешение на делото, което им е поверено. Съдиите от Съда пристъпват към разисквания по делото. Съдебното решение ще бъде постановено на по-късна дата.

ЗАБЕЛЕЖКА: Преюдициалното запитване позволява на юрисдикциите на държавите членки, в рамките на спор, с който са сезирани, да се обърнат към Съда с въпрос относно тълкуването на правото на Съюза или валидността на акт на Съюза. Съдът не решава националния спор. Националната юрисдикция трябва да се произнесе по делото в съответствие с решението на Съда. Това решение обвързва по същия начин останалите национални юрисдикции, когато са сезирани с подобен въпрос.

Неофициален документ, предназначен за медиите, който не обвързва Съда.

[Пълният текст](#) на заключението е публикуван на уебсайта CURIA в деня на обявяването.

За допълнителна информация се свържете с Илияна Пальова ☎ (+352) 4303 3708

³ Вж. Решение по дело Комисия/Нидерландия, [C-542/09](#), вж. и прессъобщение [№ 79/12](#).